

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 337/2024-23

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára a sudcov Petra Straku a Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej AK Kleberc Legal, s.r.o., Tbiliská 13, Bratislava, proti postupu Mestského súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. B2-14C/176/2003 v období po právoplatnosti nález Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. IV. ÚS 355/2020-46 z 2. decembra 2020 takto

r o z h o d o l :

- Postupom Mestského súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. B2-14C/176/2003 **b o l o p o r u š e n é** základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
- Sťažovateľke **p r i z n á v a** finančné zadosťučinenie v sume **1 500 eur**, ktoré jej **j e** Mestský súd Bratislava IV **p o v i n n ý** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nález.
- Sťažovateľke **p r i z n á v a** náhradu trov právneho zastúpenia v sume **856,75 eur**, ktorú **j e** Mestský súd Bratislava IV **p o v i n n ý** zaplatiť právnej zástupkyňi sťažovateľky do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nález.
- Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosť **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť a napadnuté konanie

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 10. mája 2024 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie

záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom všeobecného súdu v konaní označenom v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd prikázal mestskému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prietáhov, priznal jej finančné zadosťučinenie v sume 8 000 eur a náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Zo sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka je žalovanou v napadnutom konaní vedenom mestským súdom o zaplatenie pohľadávky 9 463,96 eur z titulu odplaty za užívanie nebytových priestorov. Napadnuté konanie začalo podaním žaloby 3. decembra 2003. Podľa sťažnostnej argumentácie Okresný súd Bratislava II uznesením z 3. augusta 2020 ustanovil znalkyňu, ktorej uložil podať do 60 dní znalecký posudok. Znalkyňa túto povinnosť nesplnila a rok a tri mesiace sa v súdnom konaní nepokračovalo. Až 5. novembra 2021 okresný súd vydal uznesenie, ktorým zmenil ustanovenú znalkyňu a novej znalkyni uložil povinnosť predložiť znalecký posudok v lehote 120 dní. Tento znalecký posudok bol vyhotovený a predložený súdu 8. augusta 2022 (po 9 mesiacoch). Po vyjadrení strán sporu k znaleckému posudku boli nariadené termíny pojednávania 5. apríla 2023, 11. septembra 2023, 22. novembra 2023 a 25. marca 2024, na ktoré sa opakovane nedostavili predvolávané znalkyne. Od nálezu tak uplynuli 3 roky a 4 mesiace a napriek príkazu ústavného súdu všeobecný súd nezabezpečil riadne konanie prvej ustanovenej znalkyne ani účasť znalkyň na pojednávani. Stav právnej neistoty sťažovateľky tak pretrváva aj naďalej v dôsledku pasivity mestského súdu, a to bez vydania meritórneho rozhodnutia na prvom stupni. Sťažovateľka požaduje priznanie finančného zadosťučinenia za každý rok trvania sporu po náleze ústavného súdu v sume 2 000 eur, keďže ide o opakované a extrémne prietahy.

3. Z vlastnej rozhodovacej činnosti ústavný súd zistil, že plynulosť totožného konania vedeného pôvodne okresným súdom už bola predmetom prieskumu ústavného súdu, ktorý nálezom sp. zn. IV. ÚS 355/2020 z 2. decembra 2020 vyslovil porušenie základného práva sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 14C/176/2003, prikázal okresnému súdu konať bez zbytočných prietáhov a priznal sťažovateľke finančné zadosťučinenie v sume 4 000 eur a náhradu trov konania pred ústavným súdom. Z jeho odôvodnenia vyplýva, že priebeh konania bol poznačený viacerými obdobiami dlhodobej nečinnosti okresného súdu a za dobu 17 rokov trvania konania nebolo vydané žiadne meritórne rozhodnutie, čo sa blíži odmietnutiu spravodlivosti. Tento nález nadobudol právoplatnosť 19. januára 2021.

4. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky predbežne prerokoval a uznesením sp. zn. II. ÚS 337/2024 z 15. júna 2024 ju prijal na ďalšie konanie v rozsahu namietaného porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom mestského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. B2-14C/176/2003 v období po právoplatnosti nálezu ústavného súdu č. k. IV.ÚS 355/2020-46 z 2. decembra 2020.

5. Na výzvu ústavného súdu podpredseda mestského súdu listom sp. zn. 1SprV/536/2024 z 19. septembra 2024 k meritu veci v podstatnom uviedol, že mestský súd priebežne a pravidelne realizoval procesné úkony adekvátne procesnej situácii, preto považuje ústavnú sťažnosť za nedôvodnú. Priebeh konania v skúmanom období popísal takto:

- 3. augusta 2020 bolo nariadené znalecké dokazovanie. Pôvodne ustanovená znalkyňa odmietla znalecký úkon vykonať, a tak bolo potrebné ustanoviť novú znalkyňu. Po doručení požadovaného znaleckého posudku súdu, priznaní znalečnej odmeny a doručení znaleckého posudku sporovým stranám smeroval postup súdu k rozhodnutiu vo veci samej;
  - boli nariadené viaceré pojednávania, ktoré obe sporové strany žiadali viackrát odročiť (pre vyjadrenie sa k podaniu protistrany, pre neúčast' znalkyň Ing. Heleny Bandžákovej a Ing. arch. Dagmar Jurovatej na pojednávaní). Pre osobnú neúčast' znalkyň na pojednávaní súd pristúpil vzhľadom na zhodný návrh sporových strán k zabezpečeniu ich písomného výsluchu;
  - 19. januára 2024 znalkyňa Ing. arch. Dagmar Jurovátá uviedla, že počas práceneschopnosti a prerušenia znaleckej činnosti nemôže predkladať vyjadrenia ako znalec;
  - 7. februára 2024 boli súdu doručené odpovede na otázky od súdnej znalkyne Ing. Heleny Bandžákovej;
  - do 28. februára 2024 boli strany sporu povinné oznámiť súdu, či budú trvať na osobnom výsluchu Ing. arch. Dagmar Jurovatej;
  - pojednávanie 25. marca 2024 bolo odročené [zo zápisnice z 25. marca 2024 vyplýva, že právnenému zástupcovi žalovaného v 1. rade bola uložená povinnosť doručiť písomné vyjadrenie k (na pojednávaní doručenému) vyjadreniu právneho zástupcu žalobcu, a to najneskôr do 2. mája 2024];
  - zákonnej sudkyni zanikla funkcia sudcu k 31. máju 2024, preto bol zrušený termín pojednávania určený na 12. júl 2024 a vec bude pridelená v súlade s rozvrhom práce inému sudcovi.
6. Ústavný súd podľa § 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) vec prejednal a rozhodol bez nariadenia ústneho pojednávania, pretože na základe obsahu podaní a vyžiadaných spisov dospel k záveru, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

7. Predmetom konania pred ústavným súdom je rozhodovanie o tom, či postupom mestského súdu (a jeho právneho predchodcu Okresného súdu Bratislava II, pozn.) v napadnutom konaní došlo po predchádzajúcom náleze k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.
8. Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou „Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným

spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu.“ (IV. ÚS 221/04).

9. Základnou povinnosťou súdu a sudcu je zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

10. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) ústavný súd v rámci prvého kritéria prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa. Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj sťažnosť sťažovateľky.

11. Pokiaľ ide o kritérium, ktorým je právna a faktická zložitosť veci, ústavný súd konštatuje, že konanie o zaplatenie sumy z titulu bezdôvodného obohatenia za užívanie nehnuteľnosti po právnej stránke patrí k štandardnej agende všeobecných súdov. Vzhľadom na povahu sporu je možné priznať určitú mieru skutkovej zložitosti napadnutého konania spočívajúcu v potrebe vykonania znaleckého dokazovania. Ani vyššia skutková zložitosť veci však nie je spôsobilá ospravedlniť konanie trvajúce v súhrne viac ako 20 rokov na jednom stupni všeobecného súdnictva bez meritórneho rozhodnutia.

12. Pokiaľ ide o správanie sťažovateľa ako účastníka konania, ústavný súd v napadnutom konaní nezistil také správanie sťažovateľky, ktoré by významnejšie prispelo k jeho predĺženiu, zohľadnil však žiadosti sporových strán o odročenie pojednávania na účely vyjadrení.

13. Napokon sa ústavný súd zaoberal hodnotením postupu všeobecného súdu v namietanom konaní, pričom vychádzal zo svojej ustálenej judikatúry, v zmysle ktorej zbytočné priet'ahy v konaní môžu byť zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty sťažovateľa (II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08).

14. Z popísaného priebehu napadnutého konania vedeného mestským súdom vyplýva, že v období od augusta 2020 do februára 2024 v podstate zabezpečoval znalecké dokazovanie a písomný výsluch znalkyň, ktoré sa opakovane nedostavili na 4 nariadené pojednávania. Piaty nariadený termín pojednávania bol zrušený z dôvodu zániku funkcie sudcu. Mestský súd nevyužil žiadne poriadkové opatrenia na účely zabezpečenia plynulosti konania. Uvedený postup považuje ústavný súd za neefektívny a v stave 20 rokov trvajúceho konania bez meritórneho rozhodnutia na jednom stupni všeobecného súdnictva, navyše v situácii už vysloveného porušenia základných práv sťažovateľky a príkazu konať bez zbytočných priet'ahov, za ústavne neakceptovateľný.

15. Ústavný súd preto s prihliadnutím na dĺžku konania v skúmanom období (3 roky a 5 mesiacov) a zistenú neefektívnosť postupu súdu v súvislosti so zabezpečením znaleckého posúdenia dospel k záveru, že v napadnutom konaní aj v období po právoplatnosti skoršieho nálezu došlo k zbytočným priet'ahom. Na tomto základe ústavný súd rozhodol, že postupom mestského súdu v napadnutom konaní bolo porušené základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez

zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a jej právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku nálezu).

16. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

17. Keďže v napadnutom konaní už bol vyslovený príkaz konať bez zbytočných prietáhov jeho predchádzajúcim nálezom sp. zn. IV. ÚS 355/2020, ústavný súd v súlade s čl. 127 ods. 2 ústavy nevyhovel návrhu na opätovné vyslovenie totožného príkazu (bod 4 výroku nálezu).

III.

Primerané finančné zadosťučinenie

18. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie. Pri rozhodovaní o primeranom finančnom zadosťučinení ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj ESLP, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

19. Zohľadňujúc konkrétne okolnosti posudzovanej veci, najmä neprimeranú dĺžku konania v skúmanom období bez meritórneho rozhodnutia a zistenú neefektívnosť postupu mestského súdu, dospel ústavný súd k záveru, že v danom prípade bude priznanie finančného zadosťučinenia v sume 1 500 eur primerané konkrétnym okolnostiam prípadu (bod 2 výroku nálezu), a preto vo zvyšnej časti návrhu na priznanie finančného zadosťučinenia v prevyšujúcej sume nevyhovel (bod 4 výroku nálezu).

IV.

Trovy konania

20. Úspešná sťažovateľka si uplatnila právo na náhradu trov konania.

21. Ústavný súd priznal sťažovateľke náhradu trov konania podľa § 11 ods. 3, § 13a ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) v rozsahu tarifnej odmeny za dva úkony právnej služby v roku 2024 (prevzatie zastúpenia, podanie ústavnej sťažnosti) a režijného paušálu k nim podľa § 16 ods. 3 vyhlášky. Takto určená suma predstavuje spolu s daňou z pridanej hodnoty celkom 856,75 eur (bod 3 výroku nálezu).

22. Priznanú náhradu trov konania je mestský súd povinný zaplatiť právnej zástupkyňi sťažovateľky do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 Civilného sporového poriadku).

23. Podľa čl. 133 ústavy toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 3. októbra 2024

Peter Molnár
predseda senátu